

care sunt tentați să treacă peste reguli, iar această indisciplină poate duce la un comportament violent. Lipsa modelelor sociale, mediatizarea excesivă a cazurilor de violență și indisciplină pot influența comportamentul elevilor, aceștia putând fi tentați să imite acțiunile văzute la televizor. Societatea românească trece printr-o criză din punctul de vedere al valorilor sociale. Violența este din păcate pentru mijloacele de informare în masă o afacere rentabilă, iar formele dramatizării și exagerării atrage publicitatea dorită, rating-ul. În mass-media se pune accentul pe ideea că nu este nevoie să ai multă școală pentru a avea succes în viață și că succesul se măsoară în primul rând prin bani. Aceste modele sunt perpetuate și în familie, și pe stradă, iar școala are puține șanse de a schimba mentalitatea elevilor în condițiile în care toate celelalte surse de informare spun contrariul. Copiii sunt în școală șase sau șapte ore pe zi. În rest sunt acasă, pe stradă, se uită la televizor. Tot ce învață în școală – cum să vorbească, cum să se poarte – este contrazis de ce văd în rest. Părinții nu se implică suficient. Tema „violența” invită din păcate și la respingerea vinovăției și a răspunderii. Părinții pot înfiera educația lipsă sau greșită din familie. Școala singură nu poate să reziste tendinței actuale. Este nevoie de o politică hotărâtă de combatere a violenței sociale și de educare a adulților.

Agresiunile întâlnite în școală sunt injuriile, jignirile, îmbrâncelile, intimidările, vulgaritățile. Conflictele au de cele mai multe ori o justificare minoră, însă pot culmina cu agresiuni fizice. Altă problemă este aceea a taxelor de protecție cerute de elevii mai mari sau de persoane din afara școlii. Elevii nu discută cu profesorii și preferă să-și rezolve singuri conflictele ce apar între ei, fără implicarea cadrelor didactice, dar simt nevoia unor ore în care să discute despre problema conflictului, metode și tehnici de negociere a conflictelor sau despre consecințele comportamentului violent. Este necesară prezența în fiecare școală a unui psiholog care să consilieze elevii și să colaboreze cu profesorii, dar se face simțită și necesitatea educării părinților, mai ales că unele conflicte au fost escaladate tocmai prin implicarea acestora, ajungându-se la amenințări cu moartea și bătăi în plină stradă. Situația devine problematică atunci când aceste incidente se repetă foarte des, fie când violența este foarte puternică sau se manifestă asupra profesorilor. Sunt necesare măsuri pentru întărirea securității, respectiv angajarea unor firme de pază și o mai bună colaborare cu poliția, instalarea unor sisteme de supraveghere video în curtea și holurile școlii.

În această problematică este vorba de răspunderea cetățenilor, adolescenți și adulți deopotrivă. O importanță deosebită o are întrebarea pedagogică, cum pot învăța copiii și adulții să-și recunoască răspunderea de a avea o atitudine clară față de violență, să exerseze forme pașnice de a stinge conflicte, să îndeparteze violența din drumul lor și să reacționeze împotriva violenței. Rolul prevenției violenței: întărirea personalității, toleranță, promovarea creativității și sprijinirea dezvoltării individuale. Succesul școlar poate ajuta la clădirea aprecierii personale. Dacă un elev cunoaște eșecul la școală, trebuie să-l convingem că el este valoros pentru societate și pentru noi. Astfel îi vom întări personalitatea. Înțelegerea, abnegație și model, o relație optimă profesor-elev cântăresc mai mult decât pedeapsa. Școala trebuie să dea posibilitatea elevilor să înțeleagă relațiile sociale și să-i

pregătească să fie responsabili, să se poată descurca într-o societate a vitezei.

Există consens în părerea că cea mai mare parte a potențialului de agresiune și violență care apare în școală este „importat”. Dar este sigur că există și factori școlari care duc la violență, începând cu relația profesor-elev și climatul social până la metodele de predare, evaluare, eșec, izolare. Atitudinea violentă a unor elevi are cauze atât externe cât și interne. Cauzele externe ocupă un loc uriaș de mare: climatul educativ restrictiv din familie, alăturarea la grupuri agresive și consumul regulat de filme cu violență. Elevii care trăiesc în astfel de mediu se comportă agresiv la școală.

Se mai poate preveni violența și prin întărirea curajului civil. În școală și în afara școlii este vorba de două obiective: clarificarea noțiunii de curaj civil și antrenarea, exersarea

acestui curaj. Orice situație conflictuală este determinată de factori concreți și de situație. Ea este, în ciuda unui model de bază asemănător, unică în felul ei. Curajul civil se bazează pe hotărârile personale și nu pot fi prescrise. Curajul nu poate fi despărțit, de exemplu, de dreptate. Asta trebuie să înțeleagă copiii prin curaj civil: să intervină pentru cineva, chiar dacă ar fi mai simplu să treacă cu vederea și să plece; să fie pregătiți să ia în considerare și eventuale dezavantaje legate de intervenție; să nu se lase intimidați; să ajute la nevoie; să-și exprime părerea, chiar dacă aproape toți din grup au alte opinii; să ceară ajutor, să dea anunțuri, să descrie făptașul. Lecție foarte importantă pentru curajul civil este exersarea. Jocul de rol, prin care devenim conștienți de temerile și limitele noastre de acțiune. Deseori subapreciem diversitatea posibilităților noastre de acțiune. În jocurile de rol și exersările concrete cu situații de violență directă putem descoperi noi răspunsuri creative la situații de conflict. Antrenamentul atitudinii ne oferă șansa să încercăm, să exersăm și să reflectăm la atitudini neprobate. Curajul civil al copiilor este cerut des în situații de toate zilele. Astfel de situații ar putea fi: unui elev i se cer bani pentru a fi protejat împotriva altor agresori, sau o gașcă pretinde un furt din magazin ca ritual de intrare. Astfel de situații trebuie explicate detaliat. Se va cere elevilor să spună cum s-ar comporta ei în astfel de situații. Se vor proba mai multe modalități de acțiune și se vor observa reacțiile de fiecare dată. O astfel de scenă se discută mai întâi și se interpretează de mai multe ori de către elevi, dezbătându-se de fiecare dată. Astfel se vor analiza dificultățile și obstacolele precum și reacțiile lipsă sau potrivite situației. Rolul profesorului este acela de sfătuitor.

Un proces de învățământ eficient presupune prezența unui angajament al educatorilor pentru apărarea demnității umane și a democrației. Cerințe pentru profesori: capacitatea de a gândi în variante, iar în polemici să fie apărătorii alternativelor, chiar dacă nu sunt ale lor proprii; capacitatea de a planifica procese de învățare și de a le conduce fără a fi autoritar; (acest lucru implică respectul pentru opiniile elevului) fidelitatea pentru legile de bază fără a fi înclinat spre dogmatism și îndoctrinare.

Sportul are un rol deosebit de mare în prevenirea violenței și a intoleranței. El poate canaliza și îndepărta agresivitatea din perspectivă fiziologică și psihologică, poate promova integrarea socială, îndeosebi prin jocurile de echipă. Sportul promovează recunoașterea regulilor, respectarea adversarului.

Și religia joacă un rol important în acest sens. Renunțarea la dimensiunile religioase nu ar fi un procedeu favorabil, nici pentru membrii aceleiași confesiuni, dar nici pentru înțelegerea interculturală, atât de importantă. În centrul învățării despre rezistența fără violență trebuie să se afle iubirea. A plăti ura cu aceeași monedă nu înseamnă decât să contribui la creșterea urii. Fiecare trebuie să aibă suficientă morală și înțelegere pentru a distruge lanțul urii. Aceste poziții sunt alternative la violență și ură. Comparațiile dintre religii pot încuraja înțelegerea și toleranța.

Acțiunea, intervenția curajoasă pentru demnitatea umană și pentru o conviețuire pașnică, tolerantă presupune găsirea unui punct de vedere, a unei hotărâri personale. Acest lucru se poate întâmpla cu ajutorul mijloacelor argumentative ale învățării. Prelucrarea, câștigarea unei poziții poate fi încurajată și de reprezentarea artistică prin care își poate găsi exprimarea. În procesul de prelucrare grafică se face schimb de idei cu elevii și astfel educatorul participă cu sfaturi. Arta se dovedește astfel în tematica violenței o formă potrivită de exprimare pentru că ea face loc nu numai argumentelor, ci și a sentimentelor de apropiere de semeni.

În procesul de instruire accentul cade pe rolul răspunderii personale. Nu trebuie promovată atitudinea de a tolera violența (în cazul bățăilor din curtea școlii, sau în clasă), ci de a lua atitudine, după posibilități, împotriva violenței.

Bibliografie:

1. <http://www.studiidecaz.ro>

Violenta in scoala

Scris de Mihaela
Sâmbătă, 08 Mai 2010 18:40 -

---

2. <http://www.unicef.ro>